

La nostra toponímia

JOAN VILLAPLANA I VILLALONGA

Bé, voltant i girant ja estem a la lletra setzena i dissetena de l'abecedari amb noms de la nostra toponímia.

Començant amb la setzena lletra, jo no conec només que un nom:

Olzina (horts de l'...), escrit amb la grafia "z" perquè representa el so sonor de la "s" darrere de la consonant "l", per la qual cosa es grafia "z". Deriva la paraula del nom d'arbre alzina en la seua variant fonètica olzina, que resulta del llatí *ilicina*. Segurament es diu així a aquest indret perquè estaria dominat per una alzina de grans dimensions i considerable edat, que li hauria donat la categoria de ser nomenada i reconeguda individualment: *l'olzina*.

Començant amb la dissetena lletra ja tenim un grup de paraules més nombroses, així tenim:

Palanques (partida de ...), la paraula palanca vol significar la post de fusta per passar un riu. Una post és una peça de fusta plana, de secció rectangular, molt més llarga que ampla i més ampla que gruixuda, (nosaltres li diríem una passera). Tant el Barranc, com la partida d'horts que ell rega a les Coves, està documentat d'abans del s. XVIII.

Parats (corral de ...) de totes les accepcions de la paraula "parat", pareix ser que una de la que li ve bé a aquest indret és la del lloc pensat per a parar-se, per descansar el ramat, però de manera ocasional, no usat diàriament sinó només quan el ramat passava per aquell indret. Una altra accepció és la que és una forma dialectal de la paraula prat, i voldria dir lloc de prats. Finalment, una forma de dir la parança és la de parat, o siga així es diu al conjunt d'objectes disposats per un caçador per a atraure les perdius i caçar-les i també es nomena parat al lloc on es disposen els objectes per a caçar a l'abeurada o amb reclam. Donat que està el corral a una riba del barranc de la Taixa, on sempre corre aigua, qualsevol de les anteriors accepcions pot ser l'origen del nom de l'indret.

Paraes o Parades (partida de

les...) del mateix origen que la paraula anterior, aquest nom pot provindre de qualsevol d'aqueixes accepcions.

Patró (mas de ...) el nom de Patró ve per via mossàrab de Petronem que vol dir *pedró* o *peiró*, o siga lloc rodejat de pedres, envoltat de roques.

Peixera (partida de la ...) la peixera és una resclosa o presa en un riu o rierol, i està documentat aquest topònim des del s. XIII a les nostres contrades. Així la resclosa és una obra de fàbrica feta transversalment en un curs d'aigua per tal d'eleva-ne el nivell i derivar-la fora del seu llit, cosa que es dona en l'indret anomenat de la Peixera.

Pena-Roja o Penya-Roja (partida de la ...) la forma *pena* és la variant dialectal de *penya* i aquest topònim ve del llatí *pinna rubea* que vol dir penya-roja i que segurament es deu referir a que les muntanyes i terra dels voltants són rogenques. Aquest topònim s'escriu amb els dos mots enllaçats per un guionet, ja que el primer terme acaba en vocal i el segon comença amb una de les tres consonants (r, s, x) que marca la regla ortogràfica.

Perdigó (partida del...) es coneix com a perdigó el pollet de la perdiu, o siga, cadascun dels pollets de la seua pollada. Prové del llatí *perdicone*, i aquest nom deu ser donat al lloc aquell perquè antigament devien abundar allí les pollades de perdius.

Pitraes o Pitrades (partida de les ...) una pitrada és el pit ple, també és l'esforç que es fa per a pujar una costa i també es diu al camí molt llarg i costerut. Deriva del llatí *pectus* (pits). Una paraula pareguda és la pitrera = pitera, que és l'atzavara, però que deriva més aviat de la forma ja catalana pit.

Pixota (partida de la ...) amb l'arrel *pix* es formen noms de lloc amb significat anàleg al terme aranès "pix" que vol dir "cascada" o salt d'aigua. També la paraula pixota és el nom de diferents peixos que tenen com a caràcter comú llur forma allargada i comprimida, ja que tots són semblants a serps (congre dolç, veta, morena...)

Planetes (partida de les...) prové del llatí *plana* que vol dir porció extensa de terreny pla, sense muntanyes, encara que el diminutiu planetes vol dir planes petites. També es diu planeta a les finques plantades d'oliveres i garrofers, planes, que no necessiten marges perquè el terreny és pla.

Pou Salat (partida del...) en aquest indret existeix un pou o excavació a la terra fins a trobar aigua de vena, però que no és salada, sinó dolça i fresca. És un pou construït amb pedra seca, per abeurar el ramat i els animals de força que treballaven a la partida. Antigament també beuien les persones, ja que l'aigua és naixenta.

Fins la propera edició, un salut.